

KORT FORTALT

OVERVÅGNING AF DEN FINANSIELLE INFRASTRUKTUR 2015

De danske betalings- og afviklingssystemer er generelt sikre og effektive. Samtidig er den danske betalingsinfrastruktur nu en af de mest avancerede i verden med indførelsen af Straxclearingen, som gør det muligt at overføre penge inden for få sekunder med fx MobilePay og Swipp.

Det er hovedkonklusionen i Nationalbankens publikation 'Overvågning af den finansielle infrastruktur 2015', hvor Nationalbanken også kommer med fem anbefalinger til at gøre systemerne endnu mere sikre og effektive. Publikationen udkommer en gang om året og er en gennemgang af de centrale systemer i den danske betalingsinfrastruktur.

SYSTEMET – IKKE TRANSAKTIONERNE

Konkret går Nationalbankens overvågning ud på at holde øje med, om de danske betalings-systemer og -løsninger er sikre og effektive. Det handler fx om, hvorvidt Dankortet virker – hele døgnet, 365 dage om året. Og om, hvorvidt bankerne flytter penge fra A til B effektivt, sikkert og

rettidigt. Det samme skal gælde for handler med aktier, investeringsbeviser og obligationer.

Nationalbanken overvåger de systemer, der ligger bag enhver finansiell transaktion i Danmark, og ikke de enkelte betalinger, handler eller selskaber bag systemerne. Uanset om man betaler for varer, overfører penge via webbank eller handler værdipapirer, så ligger der et system bag.

I praksis overvåges betalingssystemerne inden for tre områder. Det ene er betalinger mellem borgere, virksomheder og offentlige myndigheder. Det andet er bankers betalinger til hinanden. Og det tredje område er handel med værdipapirer.

Nationalbanken har fokus på fire forhold; stabilitet i driften, likviditet, behov for udvikling og overholdelse af internationale standarder.

Nye internationale krav er ved at blive implementeret af systemejerne. Det drejer sig bl.a. om skrappe krav til, hvordan de skal styre forskellige risici. Nationalbanken vil i anden halvdel af 2015 vurdere dette arbejde.

BORGERE, VIRKSOMHEDER OG MYNDIGHEDER

Alle betalinger, der sker mellem borgere, virksomheder og offentlige myndigheder, kaldes detailbetalinger. De foregår fx med sedler, mønter, Dankort, indbetalingskort, Betalingservice eller som overførsler mellem konti.

Alt efter typen af betalinger afvikles de én eller flere gange i døgnet. Inden afviklingen gøres bankers indbyrdes mellemværender op, så nogle banker skal have penge, mens andre skal betale i den enkelte afvikling. For at den endelige afvikling kan ske, skal bankerne have reserveret likviditet,

Derfor overvåger Nationalbanken

Boks 1

Det følger af nationalbankloven, at Nationalbanken har til opgave at *opretholde et sikkert pengevesen her i landet samt at lette og regulere pengeomsætningen og kreditgivningen*. Og værdipapirhandelsloven angiver, at banken skal overvåge betalingssystemer, som banken *finder har væsentlig betydning for betalingsafviklingen (...) med det formål at fremme systemernes smidige funktion ved at bidrage til deres effektivitet og stabilitet*.

dvs. penge, nok til, at betalingerne samlet set kan finde sted. Med en enkelt undtagelse har dette været tilfældet i 2014. Dette er en klar forbedring i forhold til tidligere år.

I november 2014 blev Straksclearingen indført, så man – fx via sin webbank eller mobiltjenester som MobilePay og Swipp – i løbet af få sekunder kan flytte penge fra en konto i én bank til en konto i en anden bank. Med den og andre moderniseringer har Danmark en af de mest avancerede detailbetalingsinfrastrukturer i verden.

Nationalbankens overvågning har vist, at der generelt har været høj stabilitet i driften af systemerne. Dog med de undtagelser, at der har været enkelte indkørvingsvanskeligheder for Straksclearingen og et netværksnedbrud i januar 2014, som påvirkede brugen af Dankortet i ti timer.

BANK TIL BANK

Betalinger fra bank til bank – eller til andre finansielle institutter – kaldes interbankbetalinger. De afvikles i Nationalbanken i det system, der hedder

Kronos. Det er Nationalbanken, der ejer Kronos, og systemet drives af Bankernes EDB Central (BEC). Der er 94 deltagere i Kronos, heraf langt de fleste banker.

Kronos' drift har været relativ stabil. I 2014 var opptiden, hvor alt kører planmæssigt, på 99,7 pct. Det er en forbedring i forhold til året før. Flere mindre hændelser betød dog, at opptiden i to måneder var lavere end den burde være.

Afviklingen af betalinger i Kronos kan kun ske effektivt, hvis alle deltagere har afsat likviditet nok på de rette konti i Nationalbanken. I 2014 har deltagerne afsat rigelig likviditet, så afviklingen af betalingerne er foregået uden problemer.

Nationalbanken er ved at udskifte Kronos. Første version af det nye system, som hedder Kronos2, forventes taget i brug i foråret 2017.

VÆRDIPAPIRER

Også afviklingen af handel med værdipapirer i Danmark har været tilfredsstillende. Systemet VP-afviklingen, som ejes og drives af VP Securities A/S (VP), har haft en meget stabil drift i 2014 med en gennemsnitlig opetid på 99,98 pct. Andelen af handel, der afvikles rettidigt, lå i VP i 2014 på 98,9 pct. mod 99,2 pct. året før. Det lille fald skyldes bl.a. at en større andel af handlerne var med aktier og investeringsbeviser, der handles meget hyppigere end obligationer, og derfor nemmere kan blive forsinket.

I oktober 2014 overgik VP, som de fleste andre markeder for værdipapirafvikling i Europa, til, at have to dage, og ikke som tidligere tre, til at afvikle papirer. Ændringen skal være med til at harmonisere markederne og styrke den grænseoverskridende handel med værdipapirer i Europa.

Læs mere i publikationen 'Overvågning af den finansielle infrastruktur 2015'.

Hvad Nationalbanken overvåger

Boks 2

Nationalbanken overvåger, at de danske betalings- og afviklingssystemer er sikre og effektive og lever op til internationale standarder.

Følgende systemer overvåges af Nationalbanken:

- Kronos, der er Nationalbankens system til store, tidskritiske betalinger.
- Sumclearingen, Intradagclearingen og Straksclearingen, der er de danske systemer til afvikling af detailbetalinger.
- VP-afviklingen, der er det danske system til afvikling af værdipapirhandel.
- Betalingsløsningerne Dankort, Betalingservice og konto til konto-overførsler.



**DANMARKS
NATIONALBANK**

KORT FORTALT
UDGIVELSE, DESIGN OG LAYOUT:
DANMARKS NATIONALBANK

DANMARKS NATIONALBANK
HAVNEGADE 5
1093 KØBENHAVN K
WWW.NATIONALBANKEN.DK